

سازمان ملل، قربانی تازه آل سعود

ان‌کی‌مون از نقش فشارهای ریاض بر تصمیم‌گیری سازمان ملل پرده برداشت...

ان‌کی‌مون از نقش فشارهای ریاض بر تصمیم‌گیری سازمان ملل پرده برداشت
سازمان ملل، قربانی تازه آل سعود

با افشاگری دبیرکل سازمان ملل متحد درباره تاثیر فشارهای عربستان بر خروج این کشور از فهرست سیاه سازمان ملل، زخم کهنه ناکارآمد بودن بزرگ‌ترین مجمع بین‌المللی، دوباره سر باز کرد و این پرسش را در معرض افکار عمومی قرار داد که چنین سازمانی چگونه می‌تواند حامی حقوق ملت‌ها باشد و برای اصلاح ساختار آن چه می‌شود کرد.

روز پنجشنبه بان کی‌مون، دبیرکل سازمان ملل که از او به عنوان یکی از ضعیف‌ترین دبیران کل ادوار مختلف عمر سازمان ملل یاد می‌شود، در اظهاراتی بی‌سابقه به تاثیر فشار کشورهای بر تصمیم‌گیری‌های این سازمان اذعان و اعلام کرد: حذف نام ائتلاف تحت امر عربستان از فهرست سیاه کشورهای ناقض حقوق کودکان به دلیل تهدیدهای مالی و فشارهای ناروای ریاض صورت گرفته است.

این ماجرا به انتشار گزارش سالانه سازمان ملل در مورد ناقضان حقوق کودکان مربوط است که در آن به نام عربستان به عنوان مسئول 60 درصد تلفات کودکان در جنگ یمن، اشاره شده بود. اما فقط چند روز پس از انتشار این گزارش، دبیرکل سازمان ملل در اقدامی بی‌سابقه نام عربستان را از فهرست خارج و اعلام کرد که قرار است تحقیقات مشترکی با مشارکت ریاض در مورد جنگ یمن انجام شود.

قضاوت براساس پول، نه قانون

تاثیرپذیری سازمان ملل از تهدیدهای مالی عربستان سعودی در حالی صورت می‌گیرد که این کشور با تهدیداتی مشابه، چندی قبل موفق شد کنگره آمریکا را نیز از تصویب قانونی که عربستان را به عنوان یکی از عوامل حادثه 11 سپتامبر معرفی می‌کرد، منصرف کند. وقتی چنین اتفاقاتی را در کنار تاثیرپذیری نهادی مانند سازمان همکاری اسلامی که بسیار بیشتر از سازمان ملل تحت تاثیر عربستان و دلارهای نفتی این کشور است، بگذاریم مشاهده می‌کنیم که در معادلات بین‌المللی، پول و لابی‌های کشورها حرف اول را می‌زند تا مسائل حقوقی.

حسین رویوران، کارشناس مسائل بین‌الملل در این زمینه به جام‌جم می‌گوید: نظام بین‌المللی قائل به یکسری قوانین، منشورات، کنوانسیون‌ها و مصوباتی است که پایه حقوقی دارند اما آنچه الان در حال رخ دادن است، نشان می‌دهد که این پایه‌های حقوقی با اقدامات کشورهای نظیر آمریکا و عربستان بی‌ارزش می‌شوند. وی با بیان این‌که عربستان سعودی اکنون، بیش از دو سال است که جنگ یمن و کشتار غیرنظامیان این کشور را شروع کرده است، می‌افزاید: به عبارت دیگر به دلیل کمک مالی کشورهای مثل عربستان و آمریکا، کشورهای ناقض حقوق کودکان از فهرست سیاه سازمان ملل خارج می‌شوند و بر این اساس می‌توان گفت که قضاوت در سازمان ملل متحد براساس پول است نه براساس قانون.

اقدام بی‌سابقه سازمان ملل

کاظم غریب‌آبادی، معاون بین‌الملل ستاد حقوق بشر قوه قضاییه هم در این باره گفت: اقدام سازمان ملل در حذف نام ائتلاف عربستان از فهرست سیاه دولت‌های ناقض حقوق کودکان مایه شرمساری این سازمان است. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ستاد حقوق بشر، غریب‌آبادی در گفت‌وگو با خبر 21 سیما، با بیان این‌که این اقدام در تاریخ سازمان ملل بی‌سابقه است و حاکی از اقدامات سیاسی این سازمان و نفوذپذیری آن از قدرت‌های سیاسی و مالی است، اظهار کرد: سازمان ملل اقدام خاصی در رابطه با تجاوز عربستان به یمن نکرده است. معاون ستاد حقوق بشر قوه قضاییه با اشاره به بخشی از محتوای گزارشی که ائتلاف تحت هدایت عربستان مسئول 60 درصد مرگ و زخمی شدن کودکان در یمن یعنی بیش از 1200 کودک است، ابراز امیدواری کرد: این سازمان برای جبران اشتباه خود، مجدداً نام عربستان را در گزارش بازگرداند.

انتقاد گروه‌های حقوق بشری از بان کی‌مون

اقدام سازمان ملل در حذف نام عربستان از فهرست سیاه کشورهای ناقض حقوق کودکان با واکنش مجامع حقوق بشری مواجه شده و 20 گروه حقوق بشری با ارسال نامه‌ای از دبیرکل سازمان ملل متحد خواستند هرچه زودتر نام رژیم سعودی را به فهرست کشورهای ناقض حقوق کودکان بازگرداند. به گزارش فارس، دیدبان حقوق بشر، سازمان عفو بین‌الملل و آکسفام با ارسال نامه‌ای از بان‌کی‌مون انتقاد کردند و گفتند وی به عنوان دبیرکل سازمان ملل تسلیم عربستان شده و نام خود و این سازمان را لکه‌دار کرده است.

در نامه گروه‌های فعال حقوق بشری آمده است: مسئولیت ائتلاف عربستان برای نقض گسترده حقوق کودکان در بسیاری از حملاتی که در یمن به انجام رسیده، بلاتردید است و شواهد در خصوص نقض گسترده حقوق کودکان یمنی توسط عربستان بسیار زیاد است. گروه‌های حقوق بشری تأکید کردند: تصمیم دبیرکل سازمان ملل برای حذف نام عربستان از فهرست ناقضان حقوق کودکان، «ابزار بسیار باارزش در تلاش‌ها برای جلوگیری و توقف موارد نقض حقوق کودکان در درگیری‌های مسلحانه را بشدت تضعیف کرد». در ادامه نامه گروه‌های حقوق بشری آمده است: «این فهرست بر طرفین درگیری‌های مسلحانه فشار وارد می‌کرد تا به قوانین بین‌المللی پایبند باشند. بیش از 20 کشور و گروه مسلح طرح‌های اقدام سازمان ملل را امضا کرده و گام‌هایی را در جهت پایان دادن به نقض حقوق کودکان انجام داده‌اند تا بتوانند از این فهرست خارج شوند».

عربستان، پا جای پای آمریکا گذاشت

البته دور از انتظار نیست که چنین واکنش‌هایی از سوی نهادهای حقوق بشری، تاثیری در تصمیم‌گیری سازمان ملل نداشته باشد و آنها با بروز چنین واکنش‌هایی بیش از آن‌که در صدد تاثیرگذاری بر تصمیم سازمان ملل را داشته باشند، در صدد حفظ آبروی خود هستند و تلاش می‌کنند در این‌گونه موارد که رسوایی نهادهای بین‌المللی آشکار می‌شود، از اقدامات این نهادها تبری بجویند.

نکته قابل ذکر دیگر این‌که وقتی کشوری مانند عربستان با تهدید مالی و فشار بر سازمان ملل می‌تواند به این راحتی نام خود را از فهرست سیاه این سازمان حذف کند، کشوری مانند آمریکا که مقر اصلی سازمان ملل در آنجاست و خود را ابرقدرت می‌داند، چقدر در تصمیمات این نهاد بین‌المللی اثرگذار است. این موضوعی است که حداقل مردم کشورمان و برخی کشورهای منطقه، بخوبی پاسخ آن را می‌دانند و در اقدامات سوال‌برانگیز سازمان ملل در مورد ایران و همچنین مسائل مربوط به اشغالگری فلسطین بخوبی آن را لمس کرده‌اند. رویوران در همین زمینه با تأکید بر این‌که چنین اقداماتی در تاریخ عملکرد سازمان ملل متحد سابقه دارد، به جام‌جم گفت: آمریکا که یکی از حامیان سازمان ملل است در گذشته با ابزار محدودسازی کمک‌های مالی، رژیم صهیونیستی را از فهرست ناقضان حقوق بشر خارج کرد و این درحالی بود که این رژیم در سه جنگ غزه، کودکان، زنان و غیرنظامیان زیادی را کشته است.

سازمان ملل؛ نیازمند اصلاح اساسی

دکتر نوذر شفیعی، استاد روابط بین‌الملل دانشگاه هم وابستگی مالی سازمان ملل متحد به پرداخت حق عضویت اعضا را یکی از آسیب‌پذیری‌ها و از جمله دلایل محدودیت آزادی و ابتکار عمل این سازمان دانست و تصریح کرد: آمریکا نزدیک به 20 درصد منابع مالی سازمان ملل متحد را تأمین می‌کند و تاکنون بیشترین سوءاستفاده را از این قضیه کرده است. شفیعی در گفت‌وگو با جام‌جم با بیان این‌که وابستگی مالی باعث آسیب‌پذیری و تاثیرپذیری این سازمان شده است، افزود: عربستان هم از این رویه استفاده کرده و با بهره‌مندی از دلارهای نفتی که از منابع طبیعی ناشی می‌شود، به عنوان ابرازی جهت تمکین سازمان ملل استفاده می‌کند؛ هر چه این وابستگی مالی بیشتر باشد تاثیرپذیری سازمان ملل بیشتر خواهد بود. این استاد روابط بین‌الملل راهکار مواجهه با چنین تهدیدی را انجام اصلاحاتی در ساختار سازمان ملل دانست و خاطرنشان کرد: وابستگی مالی سازمان ملل متحد صلح و امنیت بین‌المللی را تهدید می‌کند بنابراین باید در بودجه این سازمان از نظر کمی و کیفی، تحولاتی ایجاد شود تا اهتمام جامعه جهانی از وابستگی مالی سازمان ملل کاسته شود.

بر همین اساس به نظر می‌رسد افشاگری اخیر بان‌کی‌مون، گرچه به عنوان مهر تائیدی بر ناکارآمدی این سازمان از اهمیت بالایی برخوردار است، اما تنها نمونه‌ای است از ناکارآمد بودن سازمان ملل؛ سازمانی که برای حمایت از حقوق ملل مختلف، نیاز به اصلاحی اساسی دارد.